

Tisková zpráva

Image politických stran – prosinec 2017

- ⊙ Jako záruku demokratických poměrů lidé nejčastěji vnímají ČSSD (49 %), nejméně pak KSČM (26 %), ale u žádné strany podíl souhlasu s touto tezí nepřekročil úroveň jedné poloviny a vesměs se pohyboval okolo dvou pětin.
- ⊙ Hnutí ANO je v porovnání s jinými stranami častěji vnímáno jako subjekt se silnými politickými osobnostmi, schopný hájit zájmy ČR v zahraničí a silný zejména v sociálněekonomických otázkách s výjimkou zaměření programu na sociálně slabé, kde ale i tak dopadá lépe než jeho konkurenti na pravici.
- ⊙ Žádná ze stran se výrazně neprofiluje jako záruka právního řádu a bezpečnosti občanů.

Zpracoval:

Jan Červenka

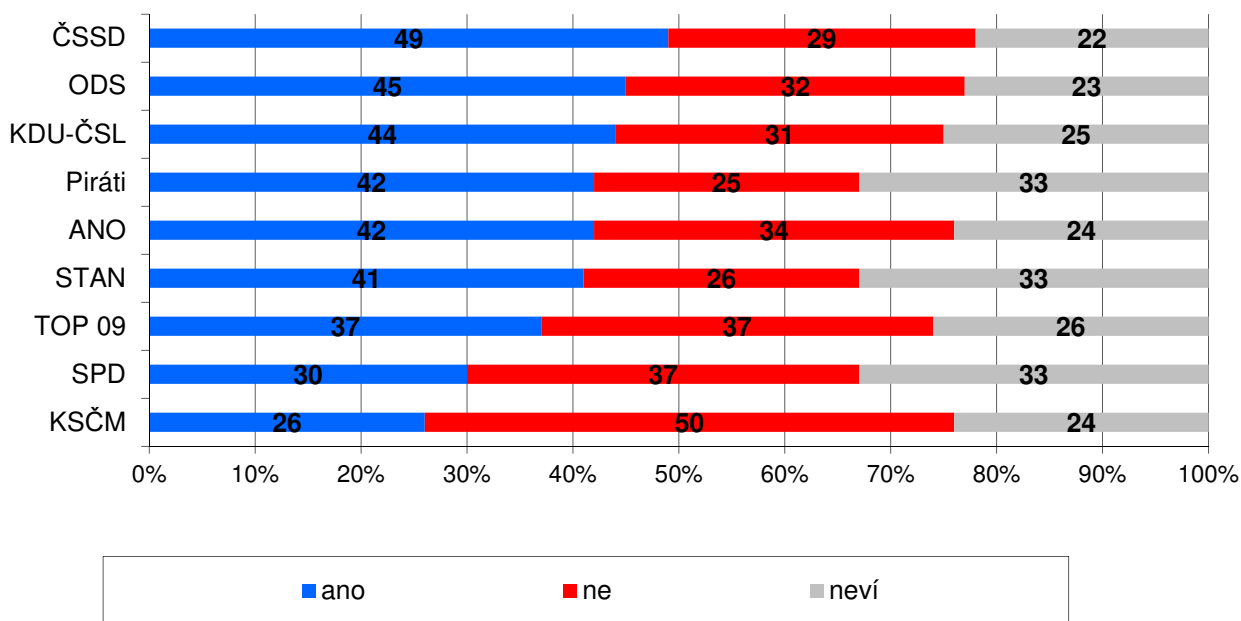
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V prosinci 2017 CVVM zjišťovalo názory na jednotlivé strany zastoupené v Poslanecké sněmovně a na jejich působení. Dotázaní se vyjadřovali k tomu, jestli jsou nebo nejsou politické strany zárukou demokratických poměrů a právního řádu a bezpečnosti občanů, zda jsou schopny obhajovat zájmy České republiky v zahraničí, disponují-li výraznými osobnostmi, zda mají ekonomický program umožňující hospodářský růst, umožňují rozvoj střední vrstvě, podporují rozvoj podnikatelské sféry, zaměřují se ve svém programu na sociálně slabé a zda se dokážou postarat o veřejné finance.¹

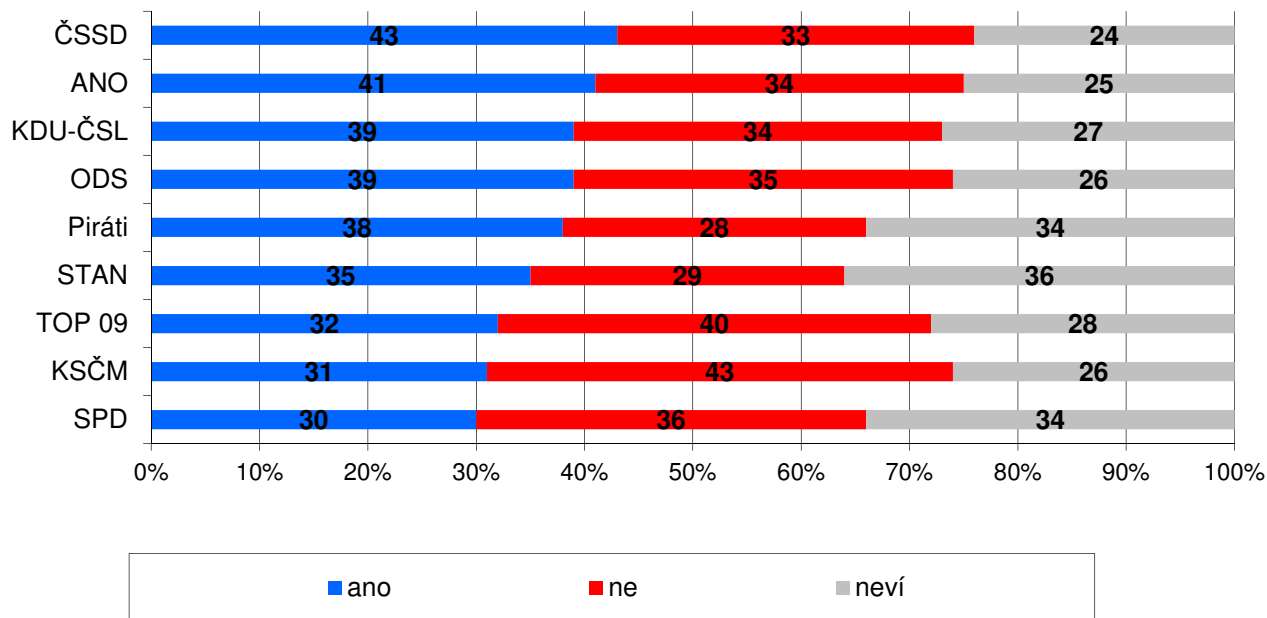
Graf 1: Image politických stran – Je zárukou demokratických poměrů (%)

¹ Znění otázky: „Rádi bychom věděli, jaký dojem na Vás dělají některé politické strany. Postupně budu číst jednotlivé výroky a Vy mi sdělíte, zda se podle Vás hodí k dané straně: b) Umožňuje rozvoj střední vrstvě. c) Má ekonomický program umožňující hospodářský růst. d) Je zárukou právního řádu a bezpečnosti občanů. f) Podporuje rozvoj podnikatelské sféry. g) Dokáže obhajovat zájmy ČR v zahraničí. h) Má výrazné politické osobnosti. i) Je zárukou demokratických poměrů. j) Svůj program zaměřuje na sociálně slabé. k) Dokáže se dobře starat o veřejné finance.“ Možnosti odpovědí: ano, ne.

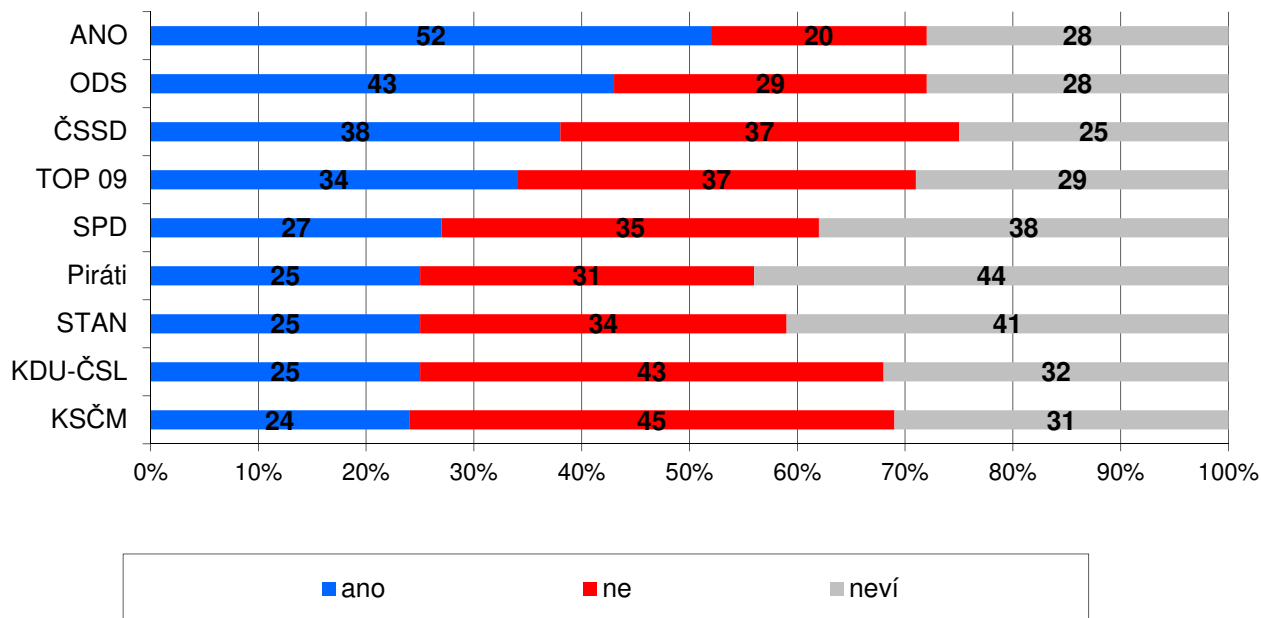
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 2: Image politických stran – Je zárukou právního řádu a bezpečnosti občanů (%)

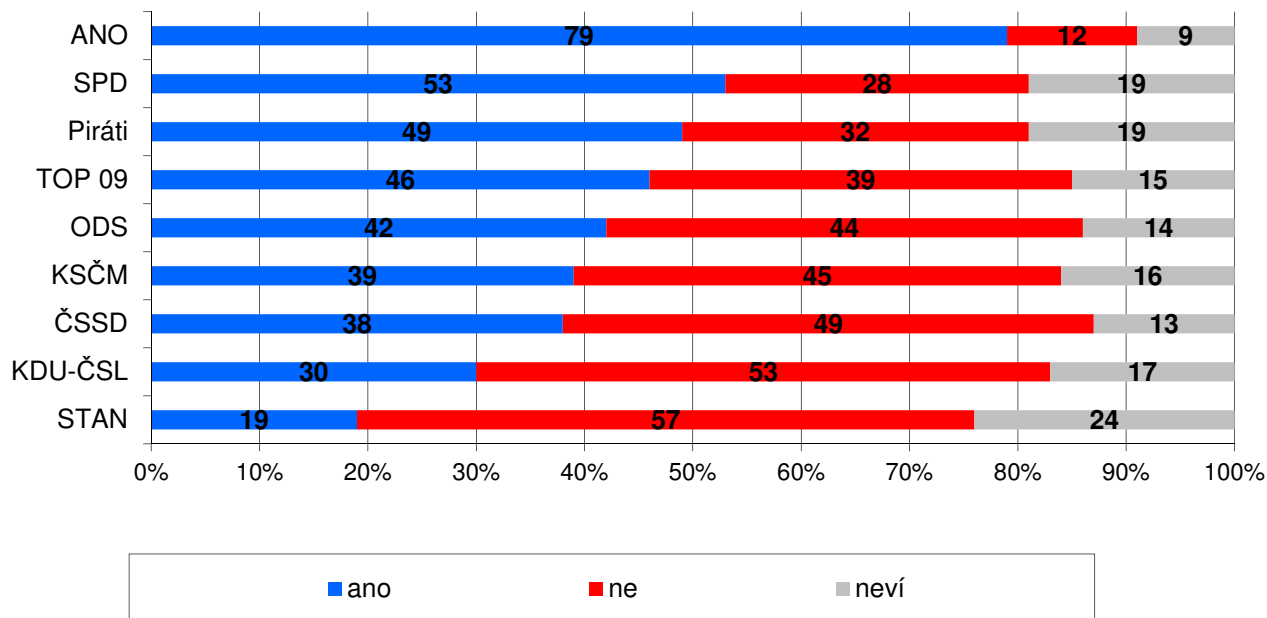
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 3: Image politických stran – Dokáže obhajovat zájmy ČR v zahraničí (%)

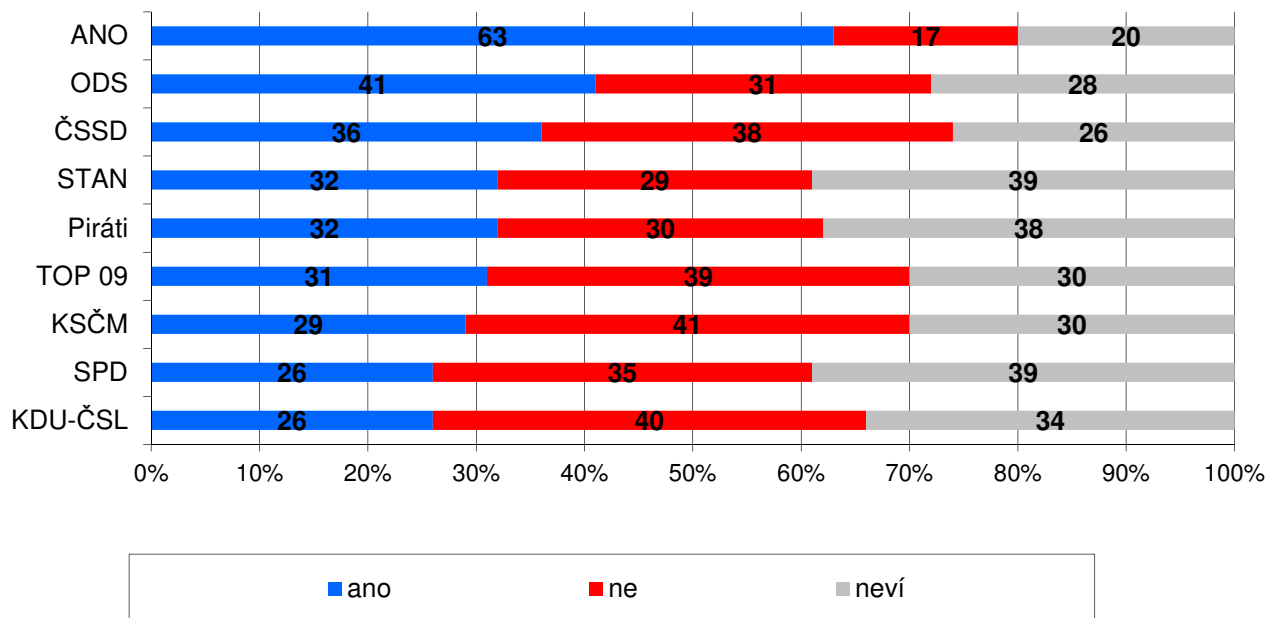
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 4: Image politických stran – Má výrazné politické osobnosti (%)

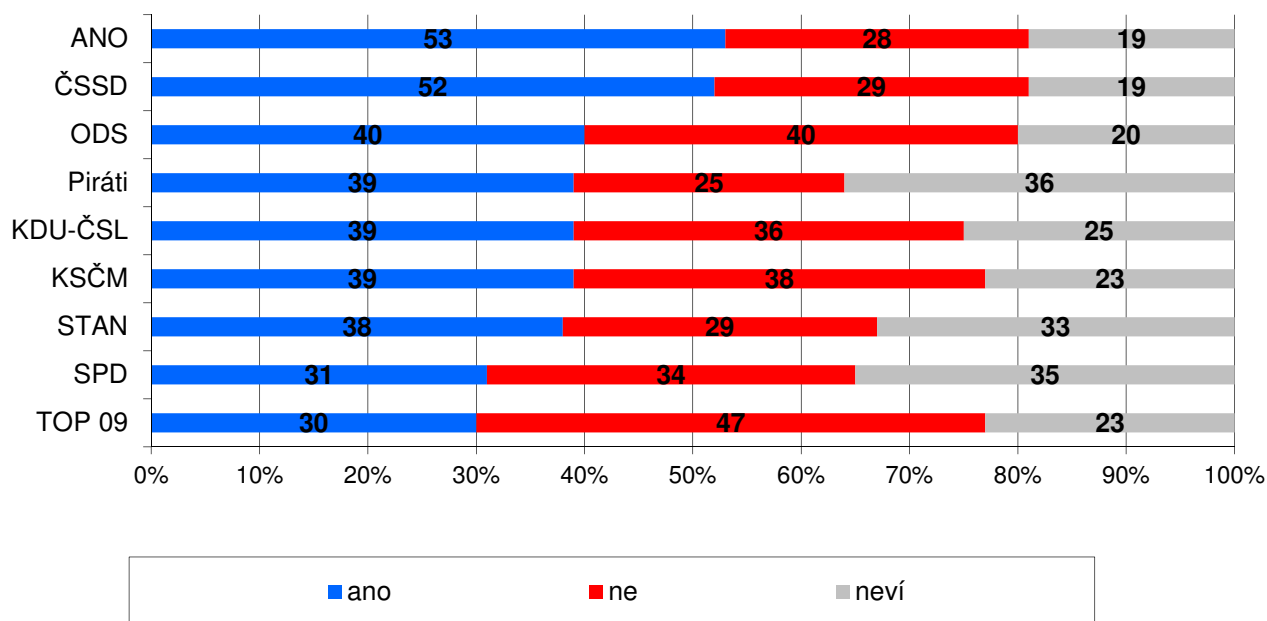
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 5: Image politických stran – Má ekonomický program umožňující hospodářský růst (%)

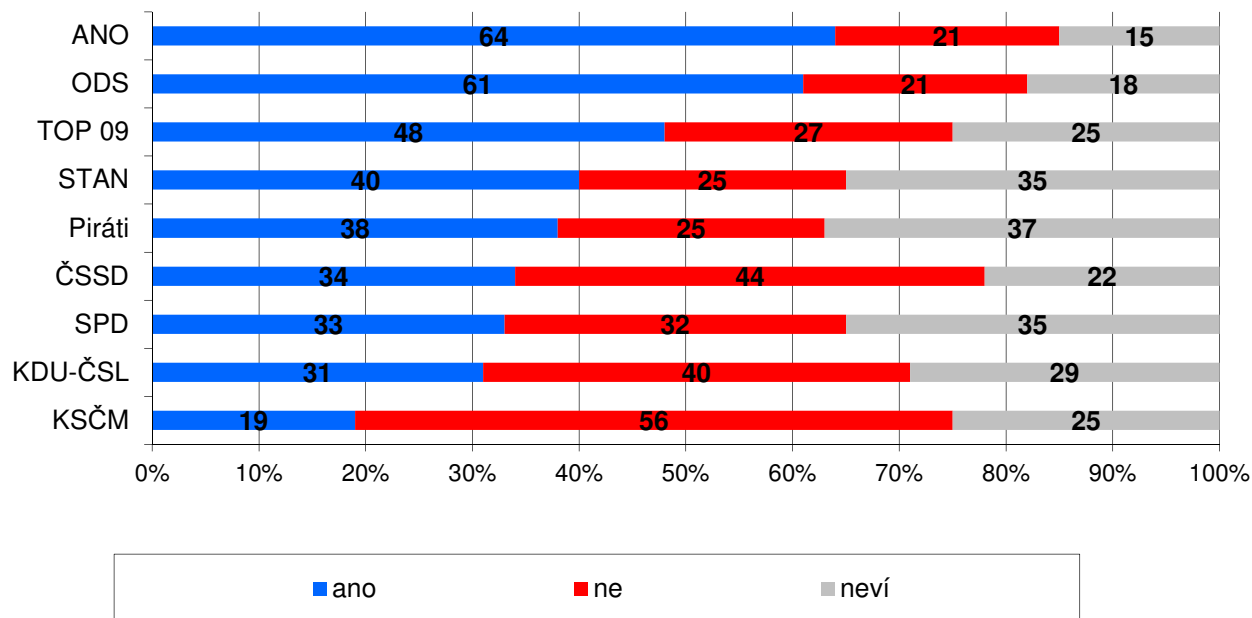
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 6: Image politických stran – Umožňuje rozvoj střední vrstvě (%)

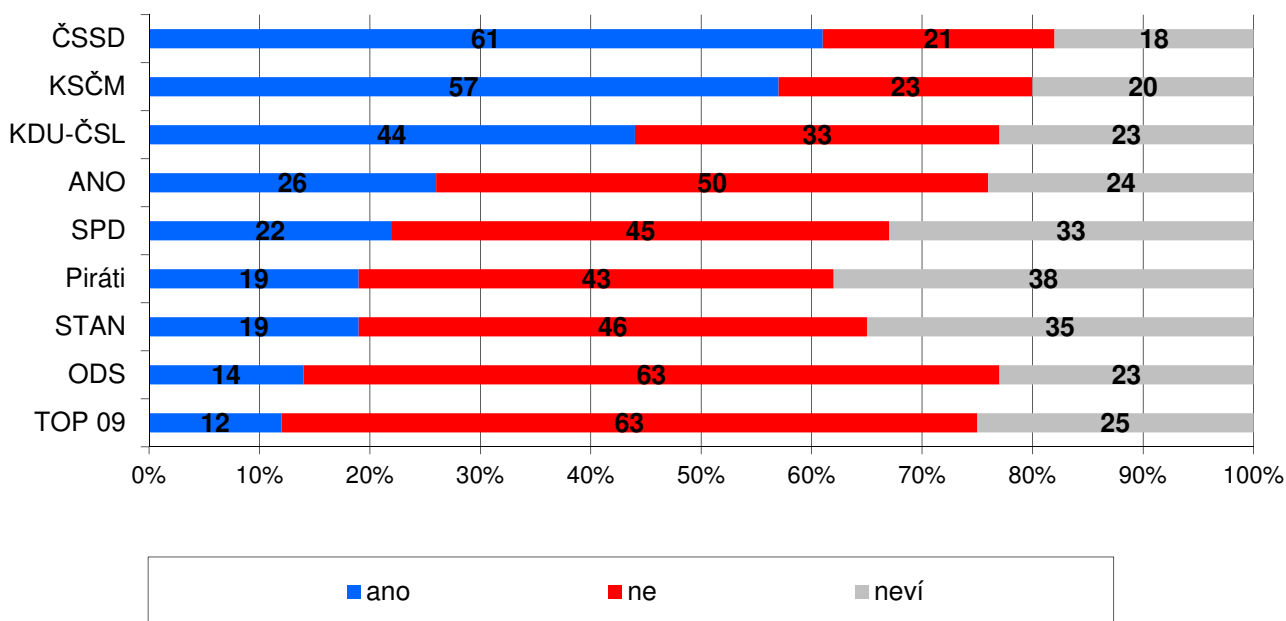
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 7: Image politických stran – Podporuje rozvoj podnikatelské sféry (%)

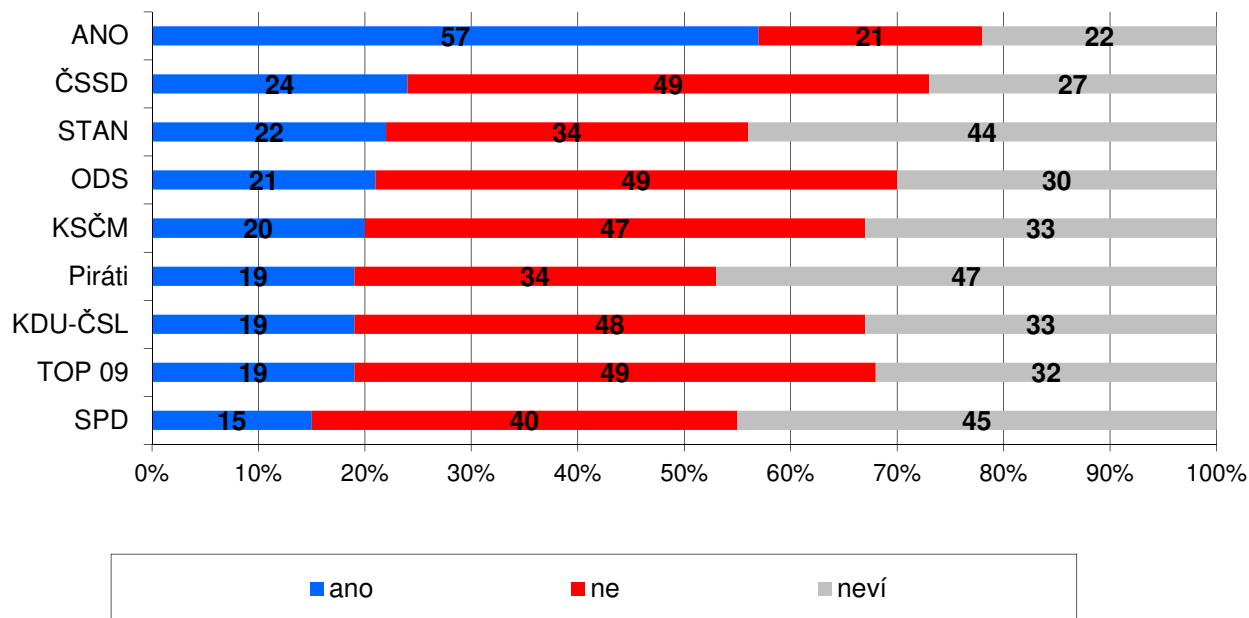
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 8: Image politických stran – Svůj program zaměřuje na sociálně slabé (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 9: Image politických stran – Dokáže se dobře starat o veřejné finance (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 1: Vlastnosti politických stran – vývoj v letech 2010-2017

		09/2010	09/2011	09/2013	09/2014	09/2015	12/2017
Umožňuje rozvoj střední vrstvě.	ANO	-	-	35	-	53	53
	ČSSD	52	54	62	-	57	52
	KDU-ČSL	36	-	41	-	41	39
	KSČM	35	39	41	-	35	39
	ODS	40	31	35	-	31	40
	TOP 09	39	32	35	-	33	30
Má ekonomický program umožňující hospodářský růst.	ANO	-	-	34	61	59	63
	ČSSD	34	33	49	49	49	36
	KDU-ČSL	18	-	21	26	28	26
	KSČM	19	22	30	28	24	29
	ODS	44	32	26	24	27	41
	TOP 09	42	30	28	32	29	31
Je zárukou právního řádu a bezpečnosti občanů.	ANO	-	-	28	51	51	41
	ČSSD	41	41	52	51	54	43
	KDU-ČSL	29	-	36	36	40	39
	KSČM	28	29	35	28	31	31
	ODS	38	30	27	26	29	39
	TOP 09	37	31	30	35	33	32
Podporuje rozvoj podnikatelské sféry.	ANO	-	-	50	-	68	64
	ČSSD	33	35	42	-	42	34
	KDU-ČSL	28	-	31	-	31	31
	KSČM	17	19	23	-	18	19
	ODS	70	64	57	-	56	61
	TOP 09	60	56	55	-	50	48
Dokáže obhajovat zájmy ČR v zahraničí.	ANO	-	-	27	54	52	52
	ČSSD	39	38	50	45	52	38
	KDU-ČSL	26	-	27	26	29	25
	KSČM	21	24	33	23	23	24
	ODS	53	40	37	29	31	43
	TOP 09	50	41	42	39	38	34
Má výrazné politické osobnosti.	ANO	-	-	40	71	74	79
	ČSSD	59	52	60	62	63	38
	KDU-ČSL	26	-	24	28	32	30
	KSČM	39	36	43	38	37	39
	ODS	66	54	45	35	32	42
	TOP 09	69	59	59	59	54	46
Je zárukou demokratických poměrů.	ANO	-	-	33	-	54	42
	ČSSD	48	48	57	-	59	49
	KDU-ČSL	36	-	40	-	44	44
	KSČM	21	24	29	-	23	26
	ODS	47	39	33	-	37	45
	TOP 09	49	40	39	-	41	37
Svůj program zaměřuje na sociálně slabé.	ANO	-	-	16	-	27	26
	ČSSD	73	71	73	-	72	61
	KDU-ČSL	38	-	40	-	48	44
	KSČM	66	68	66	-	59	57
	ODS	10	8	8	-	8	14
	TOP 09	14	9	11	-	10	12
Dokáže se dobře starat o veřejné finance.	ANO	-	-	17	-	49	57
	ČSSD	-	-	31	-	32	24
	KDU-ČSL	-	-	15	-	18	19
	KSČM	-	-	23	-	18	20
	ODS	-	-	12	-	11	21
	TOP 09	-	-	17	-	15	19

Pozn.: V tabulce jsou v buňkách uvedeny procentuální podíly respondentů, kteří u konkrétní strany souhlasili s daným výrokem. V tabulce nejsou strany, které byly do výzkumu zařazeny poprvé, tj. Piráti, SPD a STAN.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, jako záruku demokratických poměrů občané relativně nejčastěji vnímají ČSSD, když v jejím případě s danou tezí vyjádřila souhlas téměř polovina (49 %) respondentů, 29 % to naopak odmítlo. S jen minimálními rozdíly nad hranicí dvou pětín se pohybuje podíl souhlasu s tím, že strana je zárukou demokratických poměrů, v případě ODS, KDU-ČSL, Pirátů, ANO a STAN, ovšem při rozdílných podílech nesouhlasu, který byl vyšší (zhruba třetinový) v případě ANO, ODS a KDU-ČSL a nižší (okolo čtvrtiny při zvýšeném podílu nerozhodnutých) u Pirátů a STAN. U TOP 09 je podíl souhlasu nižší než dvě pětiny a je zcela vyrovnaný s podílem nesouhlasu. V případě SPD s třidesetinovým a KSČM se zhruba čtvrtinovým podílem souhlasu už nesouhlas převažuje, u KSČM nesouhlasící tvoří celou polovinu respondentů, u SPD pak téměř dvě pětiny. U žádné ze stran ovšem podíl souhlasu s danou tezí nepřekročil 50 % a (viz tabulku 1) v porovnání s rokem 2015 u ANO a ČSSD se podíl souhlasu snížil o 12, resp. 10 procentních bodů. Mírný pokles byl zaznamenán také u TOP 09 (o 4 procentní body) a naopak vzestup o 8 procentních bodů se ukázal u ODS.

Pouze minimálně diferencované je vnímání parlamentních stran jako záruky právního řádu a bezpečnosti občanů, jak ukazuje graf 2. Zde se všechny strany z hlediska podílu souhlasu seřadily v úzkém rozmezí od 43 % u první ČSSD do 30 % u poslední SPD. Prvních pět stran (ČSSD, ANO, KDU-ČSL, ODS a Piráti) se přitom vměstnaly do pětibodového intervalu okolo hranice dvou pětín, přičemž s výjimkou Pirátů, u kterých byl nesouhlas nižší při zvýšeném podílu nerozhodnutých odpovědí, všechny měly prakticky shodně třetinový podíl nesouhlasu s tím, že představují záruku právního řádu a bezpečnosti občanů. U TOP 09, KSČM a SPD nesouhlas převýšil podíl souhlasu. Oproti roku 2015 i zde můžeme vidět zřetelný propad podílu souhlasu u ČSSD (-11 procentních bodů) a ANO (-10 procentních bodů) a naopak vzestup u ODS (+10 procentních bodů).

Více než polovina Čechů jako stranu, která dokáže hájit zájmy ČR v zahraničí, vnímá hnutí ANO, v poměrně jasném odstupu pak následují ODS, u které ještě souhlas mírně převyšující dvě pětiny, významně převažoval nad nesouhlasem, a ČSSD s TOP 09, u kterých byly podíly souhlasu a nesouhlasu zhruba vyrovnané. Zbýlých 5 stran se z hlediska velikosti podílu souhlasu na úrovni jedné čtvrtiny prakticky nelišilo a u všech, byť díky více diferencovaným podílům nesouhlasu v různé míře, převažoval nesouhlas nad souhlasem. V tomto případě oproti roku 2015 pokles souhlasu postihl pouze ČSSD (-14 procentních bodů) a v menší míře také TOP 09 a KDU-ČSL (shodně -4 procentní body), naopak vzestup o 12 procentních bodů byl zaznamenán u ODS.

Pokud jde o to, která strana má podle občanů výrazné politické osobnosti (viz graf 4), zde ANO s podílem souhlasu 79 % jednoznačně dominuje. Za ním pak následují dva nové parlamentní subjekty, a sice SPD a Piráti, u kterých souhlas s tímto vyjádřila zhruba polovina oslovených. Za nimi pak následují TOP 09 a ODS, u které už podíly souhlasu a nesouhlasu byly statisticky vyrovnané. Jen nepatrně nižší podíl souhlasu oproti ODS se objevil ještě i u KSČM a ČSSD, ale u těchto stran, a zejména u ČSSD, už zřetelně převažoval nesouhlas nad souhlasem. Podstatně hůře je na tom KDU-ČSL a jako nejslabší v této části hodnocení image politických stran se ukázalo být hnutí STAN, kde souhlas vyjádřila jen necelá pětina respondentů a téměř tři pětiny nesouhlasily. Zde oproti roku 2015 zaznamenala obrovský propad podílu souhlasu ČSSD (-25 procentních bodů) a další pokles v tomto ohledu zaznamenala i TOP 09 (-8 procentních bodů od roku 2015, -13 oproti roku 2014 a -23 procentních bodů od roku 2010), naopak o 10 procentních bodů posílila ODS a mírně se podíl souhlasu zvýšil i u ANO (+5 procentních bodů od září 2015, jinak ovšem +39 procentních bodů od září 2013).

ANO jednoznačně dominuje také v případě teze, že jako strana má ekonomický program umožňující hospodářský růst (viz graf 5), s čímž souhlasily více než tři pětiny respondentů. S velkým odstupem za ním se pak seřadily druhá ODS se dvěma pětinami a třetí ČSSD s více než třetinou souhlasících. Zbýlá šestice zkoumaných stran se podle souhlasu seřadila v úzkém pásmu mezi jednou čtvrtinou a jednou třetinou, přičemž podíly nesouhlasu u nich oscilovaly v jen trochu větším rozmezí od 29 % do 41 %. Také zde od posledního měření v roce 2015 došlo k výraznému propadu souhlasu u ČSSD (-13 procentních bodů) a ke zřetelnému vzestupu u ODS (+14 procentních bodů). Mírně se zvýšil i souhlas v případě KSČM (o 5 procentní bodů) a hnutí ANO (o 4 procentní body).

Jak ukazují výsledky v grafu 6, hnutí ANO spolu s ČSSD občané nejčastěji připisují i to, že umožňuje rozvoj střední vrstvě, což v obou případech odsouhlasila nadpoloviční většina dotázaných při prakticky shodném, o málo více než čtvrtinovém podílu nesouhlasu. Dvě pětiny vyjadřují souhlas s danou tezí v případě ODS, Pirátů, KDU-ČSL, KSČM a STAN, přičemž u tradičních stran byl nesouhlas srovnatelný se souhlasem, u Pirátů a STAN pak byl nižší při zvýšeném podílu nerozhodnutých. Nižší, méně než třetinový, podíl souhlasu s tezí o umožnění rozvoje střední vrstvy byl zaznamenán u SPD a TOP 09, přičemž u TOP 09 byl zároveň nejvyšší podíl nesouhlasu, který se blížil jedné

polovině (47 %). Oproti roku 2015 zde došlo ke zvýšení podílu souhlasu u ODS (+9 procentních bodů) a mírně též u KSČM (+4 procentní body), menší pokles se objevil u ČSSD (-5 procentních bodů).

S podporou rozvoje podnikatelské sféry (viz graf 7) je opět nejčastěji spojováno hnutí ANO, tentokrát společně s těsně druhou ODS, když u obou souhlas převýšil hladinu tří pětín. Na třetím místě se značným odstupem a necelou polovinou souhlasících skončila TOP 09, za ní se zhruba dvoupětinovým podílem souhlasu se seřadil STAN s Piráty, okolo třetiny souhlasu zaznamenaly ČSSD, SPD a KDU-ČSL, jednoznačně poslední s necelou pětinou souhlasících a více než polovinou nesouhlasících je KSČM. Oproti roku 2015 i zde ČSSD zaznamenala citelný pokles podílu souhlasu (-8 procentních bodů), mírně poklesl souhlas i v případě ANO (-4 procentní body), naopak nevelký, ale statisticky významný vzestup se objevil v případě ODS (+5 procentních bodů).

Zaměření programu na sociálně slabé (viz graf 8) je tradičně spojováno s levicovými stranami ČSSD a KSČM a v menší míře i se sociálně orientovanými křesťanskými demokraty z KDU-ČSL. Ostatní strany včetně Pirátů a SPD má veřejnost tendenci vnímat spíše jako pravicové subjekty a tomu odpovídají i nižší podíly souhlasu s danou tezí, vesměs výrazně převážené podílem nesouhlasících. V případě ANO je ovšem podíl souhlasu v rámci této skupiny stran a hnutí nejvyšší, je výrazně vyšší než u tradiční pravice reprezentované TOP 09 a ODS a je o něco vyšší i než u z hlediska pravolevého řazení poněkud obtížněji uchopitelných Pirátů či hnutí STAN a rovněž u krajně pravicové a programově populistické SPD, což svědčí o širokém záběru hnutí ANO, které v proměňujícím se systému politických stran u nás momentálně úspěšně zaujalo pozici univerzální „catch-all“ strany schopné oslovovat voliče z nejrůznějších sociálních vrstev. Oproti roku 2015 zde opět poněkud oslabila pozice ČSSD (pokles souhlasu o 11 procentních bodů), čímž ČSSD ztratila svojí dosavadní dominantní pozici v této oblasti, i když první místo před druhou KSČM těsně udržela. Mírně poklesla i KDU-ČSL (-4 procentní body) a naopak lehce si polepšila ODS (+6 procentních bodů).

U výroku týkajícího se obstarávání veřejných financí opět jednoznačně dominuje ANO, u něhož souhlas vyjádřily téměř tři pětiny dotázaných, zatímco u zbytku stran souhlas nedosahoval ani jedné čtvrtiny, většinou se pohyboval okolo jedné pětiny a byl vždy výrazně nižší, než podíl nesouhlasu (viz graf 9). V porovnání s rokem 2015 si přitom ANO o 8 procentních bodů polepšilo, v porovnání s rokem 2013 si polepšilo o 40 procentních bodů. Zlepšení od roku 2015 zaznamenala i ODS (+ 10 procentních bodů) a v menší míře i TOP 09 (+4 procentní body). Naopak pokles podílu souhlasu postihl ČSSD (-8 procentních bodů).

Podrobnější analýza ukázala, že pro všechny výroky v případě všech zkoumaných stran platí, že souhlas s nimi výrazně častěji vyjadřují samotní voliči těchto stran. Kromě toho se ve zvýšené míře souhlas často objevoval i u dotázaných preferujících strany programově blízké, nebo strany uvažující o koaliční spolupráci s daným subjektem.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v17-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. - 17. 12. 2017</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1049</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>225</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.88</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pv180301</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>1. března 2018</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

|